

Rasha Khayat

Fordi vi for længst er andetsteds

Oversat af Simon Terp

*Oversat efter: Rasha Khayat, Weil wir längst woanders sind ©
DuMont Buchverlag, Köln 2016. Med venlig tilladelse af
DuMont Buchverlag, Köln.*

SNE

En dag er den der bare. Den er kommet om natten, helt stille og ubemærket. Den ligger der, som havde den aldrig været andre steder, helt naturligt. Jeg trækker gardinerne fra i stuen, som jeg gør hver morgen. Og det er helt sikkert, ganske enkelt, en kendsgerning.

Vi havde ikke set ægte sne før. Vi kendte kun sne fra børnebøger eller fra tysk fjernsyn, som vores bedsteforældre optog på VHS-kassetter og sendte hjem til os i store kasser sammen med honningkager til jul eller chokoladekaniner til påske. Og vi havde set den på billeder, sneen. På fotografier fra min mors barndom, hvor Barbara sidder på en kælk i en rød skidragt og bliver trukket af sin bror over en vej eller en græsmark, henover det hvide tæppe.

Og nu ligger den der, på vores balkon, i blomsterkassen med de beskårne roser og plastikstolene, der ikke er blevet brugt i månedsvis.

Jeg står og stirrer, i pyjamas og med bare fødder, mens jeg holder gardinsnoren i hånden, og kan næsten ikke tro det. Himlen er indhyllet i et tykt gråt tæppe, og skyerne hænger så lavt, at jeg er

bange for, at de hvert øjeblik vil hænge fast i den farverige vindmølle, som Layla stak ned i en af blomsterkasserne i sommer. En begsort solsort sidder på kanten af blomsterkassen og prikker søgende i den tilsneede rosenbusk.

Bag mig hører jeg Layla komme ind i stuen med lette, stolprende skridt. Hun standser meget tæt på mig, barfodet og i natkjole. I højre hånd holder hun sin plyskanin, som hun egentlig allerede er for gammel til med sine syv år, men som nu i nogle måneder atter har sovet med i sengen. Hendes venstre hånd griber ud efter min højre og holder godt fast i den. Hun ser op på mig, som om hun vil have mig til at berolige hende.

Jeg slipper gardinsnoren og åbner døren. Sammen går vi ud på balkonen, der er dækket af et tyndt lag sne. Luften er kold, og der lugter af regn og udstødningsgasser. Vi træder forsigtigt. Vores fødder trykker det tynde lag ned og river små sprækker i det hvide tæppe. Jeg skælver af den fugtige kulde under mine fødder og bukker mig for også at mærke med hånden, om det fine pulver rent faktisk går i opløsning ved vores berøring. Layla har gåsehud på arme og ben. Hun skælver ganske let. Sneen giver omgående efter for min forsigtige berøring. To eller tre gange spreder jeg alle ti fingre og samler dem igen, skubber de små snebunker til

side og fordeler dem på balkonen, indtil mine hænder ligger i små pytter.

Jeg rejser mig, ryster de våde fingre og lægger en arm om Laylas skulder. Hun har omhyggeligt lagt sin kanin på stuegulvet og trækker forsigtigt en håndfuld sne fra hinanden med fingrene. Til sidst er der også kun vand tilbage, og hun tørrer lettet sine små hænder i den rosafarvede natkjole.

Under vores balkon fejer nogen fortovet, og på supermarkedets parkeringsplads skraber en kvinde forruden fri på sin bil med et stykke pap.

”Kan man spise det?” hvisker Layla, nærmest til sig selv. ”I Ronja Røverdatter slikker de på sneen. Kom, Basil, vi smager på sneen.” Hun ser på mig med sine store sorte øjne. Hendes krøller er stadig uredte, og hun minder selv lidt om en røverdatter.

Jeg tager lidt sne fra plastikstolens armlæn og giver Layla halvdelen i hånden. Forsigtigt slikker vi først lidt på vores snebolde og kommer dem så hastigt i munden, hurtigt og hektisk, ind med det, som en pille eller en slurk hostesaft. Laylas ansigt fortrækker sig, jeg tygger langsomt og hører det knirke mellem mine tænder. Det smager ikke af noget, og af Laylas blik kan jeg se, at hun er en smule skuffet, lige som jeg er, selv om ingen af os rigtig vidste, hvad vi egentlig havde forventet.

I lejligheden bag os hører jeg badeværelsesdøren lukke. Kort efter bliver bruseren tændt. Jeg skynder mig at få Layla tilbage i stuen og lukker balkondøren.

Senere på ugen tager mine bedsteforældre os med i byparken. Søen er frosset til, siger min bedstemor, så vi kan stå på skøjter med de andre børn fra skolen. Min bedstefar har pakket to par børneskøjter ned, og min bedstemor har kakao i en blå termokande og en pose med madder. Min bedstefar parkerer sin røde bil i vejkanten bag en lang række af andre biler. Forældre og bedsteforældre strømmer ud i parken, børnene ler og kaster med snebolde, mange har deres sammenbundne skøjter over skulderen.

Layla trækker i sin røde uldhue, som er for lille til det tykke krøllede hår og hele tiden falder af. Min bedstemor tager huen af hende, binder krøllerne sammen i en knold og giver Layla huen på igen og trækker den næsten helt ned over øjnene. Min søster ser spørgende på mig, og jeg trækker bare på skuldrene. På min hue, som min bedstemor havde med til mig for nogle dage siden sammen med en turkisfarvet sweater, er der et mærke fra en fodboldklub, som jeg ikke kender.

Jeg sætter mig ind i bilen med en skøjte i hver hånd og ser på de andre børn. Det har sneet hele formiddagen. Ved indgangen til parken er en gruppe små piger ved at bygge en snemand. På engen ved søen får jeg øje på Stefan og Patrick fra min klasse. De har også skøjter med, sorte og skinnende, og ishockeystave. De går ud på isen og skøjter med det samme af sted, glider, forfølger hinanden, drejer skarpt omkring nogle piger fra parallelklassen og slår til sneboldene med deres stave hen over den skinnende is. Da de ser i vores retning, kigger jeg ned i jorden og samler en lille stak sne med mine støvlespidser.

”Af sted med jer børn. Vil I ikke være med?” spørger min bedstemor og knæler ned foran Layla og begynder at give hende skøjter på. Min bedstemor går aldrig med bukser. Hun går i kjoler, for det meste med blomster eller striber, også i dag under sin brune uldfrakke, og hendes hudfarvede strømpebukser suger snevand til sig. Der viser sig hurtigt pletter omkring knæene. Som små floder, små årer, vandrer vandet ned ad underbenet og ned til pelskanten på hendes støvler.

”Jeg kan jo ikke finde ud af det,” siger Layla stille og trækker langsomt sin højre fod væk.

”Åh, det er da ikke så svært,” siger min bedstemor. ”I skal bare skøjte. Selv børnene fra første klasse kan stå på skøjter. Det skal nok gå. Se, hvor sjovt de har det.” Layla holder tøvende foden frem igen for at få skøjten snøret.

Mine skøjter er for smalle over vristen, og det gør ondt at træde ud på den hvide eng.

”Så, nu ligner I de andre børn. Basil, tag din søster med og kom af sted. Bare rolig, vi bliver stående her. Kom så af sted.”

Layla begraver sin hånd i min vante, og vi stavrer sammen ud på isen. Hun glider med det samme og trækker mig med ned. Hendes skøjte vikler sig ind i min anorak. Mine knæ ryster af kulde og angst. Forsigtigt får jeg trukket mig selv op ad en træstamme og hjælper Layla med at rejse sig. Med vidt udstrakte arme og et ulykkeligt udtryk i ansigtet tager hun tre hurtige skridt ud på isen. Det flyger om os med snebolde, og en lille rød gravhund løber så tæt forbi mig, at jeg er lige ved at sparke til den. Den har en gren i munden og ser anklagende på mig. Layla rører sig ikke ud af pletten og ser efter mig, mens jeg langsomt bevæger mig hen mod hende. Under mig knager isen, og skøjterne sidder hele tiden fast i små huller eller revner. Hunden

sipper mig heller ikke af syne og går nu langsomt ved siden af mig. ”Kom så, du kan godt”, ser den ud til at sige. ”Jeg kan jo, og jeg kan endda løbe med en gren samtidig.”

Jeg tager en dyb vejrtrækning. Luften er kold og brænder i lungerne. Med sammenknebne læber forsøger jeg at efterligne de andre børns glidende bevægelser. Overkroppen frem, armene let ud til siden. Nu står hunden ved siden af Layla, og de to ser forventningsfuldt på mig.

”Skab jer nu ikke sådan, børn,” hører jeg min bedstefar råbe bag mig. ”Kom, mor, så viser vi de to, hvordan profferne gør.”

Min bedstemor når slet ikke at protestere. Bedstefar tager hendes hånd, trækker hende ud på isen, lægger sin højre arm om hendes talje og fører hende glidende ud i et dansetrin.

”Hold nu op med det pjat, fatter,” siger min bedstemor og ler. Hun ler ikke så tit.

Sammen bevæger de to sig længere og længere ud på isen. De har ikke skøjter på, kun deres vinterstøvler, og min bedstefar svajer og hopper og synger: ”Rosamunde, skænk mig dit hjerte og sig ja. Rosamunde, spørg nu ikke først din mama.”

Flere og flere mennesker samles omkring dem og klapper og ler. Min bedstefar drejer hurtigere og hurtigere rundt og drejer min bedstemor med sig, omdrejning efter omdrejning, lette skridt, et vers mere. Vagthunden med grenen har vejret postyret og forladt sin vagtpost ved siden af Layla for at hoppe rundt om mine dansende bedsteforældre. Min bedstemor kaster hovedet tilbage. Det mørke permanentede hår gynger i takt. Man kan stadig se vandpletterne på hendes knæ.

Layla tager min hånd og ler. Med den anden hånd trækker hun igen huen af hovedet og smider den på isen. Hun ryster sine krøller fri, lige som vores dansende bedstemor, nynner sagte med på melodien og svajer i takt. De irriterende skøjter på fødderne har hun åbenbart glemt alt om.

Da vi senere er på vej tilbage til bilen, begynder det at sne. Der kommer flere og flere skyer på den disede grålige himmel, og de summende lygter i parken kaster et sandgult lys mellem fnuggene. Stefan og Patrick har nu fået øje på mig og kommer over til os et kort øjeblik. ”Hey, næste gang skal du spille ishockey med os! Min far har flere stave i garagen.” Jeg nikker og tager hurtigt afsked med dem med mine skøjter i hånden.

Layla går nogle meter foran mig og holder min bedstemor i hånden. Min bedstefar synger stadig omkvædet af Rosamunde, da han låser bildøren op. Layla ser op mod himlen, åbner munden og forsøger at fange nogle snefnug med tungen. Jeg kører fingrene gennem hendes mørke hår, som nu er hvidprikket og vådt af sne.

”Skynd dig at sætte dig ind, før du bliver forkølet,” siger jeg, og hun kravler ind på bagsædet.

På turen lægger hun sit våde hoved mod min skulder.

”Basil, tror du snart, at vi skal hjem?”

”Kan du huske det, Layla?”

”Selvfølgelig kan jeg huske det, ya akhi.”

OPBRUD

Beholderen med papir er tom. Jeg tørrer mine våde hænder i bukserne og kigger i det duggede spejl. Jeg skulle måske alligevel have barberet mig. Jeg kører fingrene gennem de mørke skægstubbe og gennem

håret. Manden i spejlet ser træt ud og ældre, end jeg føler mig. Men det kan også skyldes det skarpe lys. En forretningstype i jakkesæt kommer ind på toilettet og holder døren for mig. Jeg overvejer, om jeg skal skynde mig at ryge en cigaret, men rygezonen er i den anden ende af terminalen.

I venteområdet står de sidste passagerer i kø ved indgangen til gaten. Jeg kan stadig nå at vende om. Det er endnu ikke for sent. Jeg kunne bare gå ud af lufthavnen, sætte mig i toget mod Hamborg og tage på arbejde i morgen eller måske tilbage til universitetet. Så ville min kuffert flyve alene til Cairo og videre til Jeddah. Den ville køre i rundkreds på bagagebåndet, indtil nogen samlede den op, stillede den til side og forsøgte at finde frem til ejeren. De ville nok åbne kufferten og tage de ting, der interesserede dem. De nye sneakers, T-shirts, et mørkt jakkesæt. Barbara havde insistere på, at jeg tog det med.

”Passagerer til Cairo? Er der flere til Cairo?” råber en lufthavnsmedarbejder med et lille sort polyesterslips.

Jeg tager mit boardingpas op af jakkelommen, går med hurtige skridt hen mod ham og rækker ham mit pas og billetten. Han trækker den hen over

scanneren, og passet ignorerer han. Et syntetisk smil. ”God flyvetur.”

Jeg er den sidste, der kommer ind i flyet, og bag mig lukker gaten. Ved flyets dør hilser en stewardesse alligevel venligt på mig, som om jeg slet ikke havde forsinket dem, og følger mig hen til min plads på første klasse. De har arrangeret det hele for mig. Det er velment og fuldstændigt indlysende. De kunne ikke forestille sig at sidde klemmt inde på turistklassen, det er helt absurd at forestille sig at rejse på den måde. Desuden vil de vel bare være søde mod mig. Og i sidste ende giver jeg dem jo ikke særligt ofte muligheden for det.

Sædet ved siden af mig er tomt, hvilket passer mig ganske fint. Jeg lægger uldtæppet, den friske hvide pude og den lille toilettaske med luftselskabets logo på sædet ved siden af, jeg tager selen på og ser ud af vinduet. Klokken er kvart over fire, det regner udenfor, og en lufthavnsarbejder i lysende gul jakke kører forbi vores fly i en lille hvid transporter.

Jeg flyver til et land, hvis politiske tilstande jeg med nogle ugers mellemrum protesterer imod via underskriftindsamlinger på nettet, lige som halvfems procent af mine naboer i St. Pauli sikkert gør. Ingen af dem vil nogensinde rejse derhen, selv

hvis det var muligt. Hvorfor skulle de også det? Layla må nok ikke køre i bil der, tænker jeg, men hun har vel chauffør. Hun vil ikke kunne tage i biografen, selv om hun altid har elsket det. For der, hvor hun lever, er der ingen biografer.

Det med biografene er jeg oprigtigt ked af. Alle de andre tanker er for svære for mig lige i øjeblikket. Når jeg tænker på Jeddah, kan jeg kun komme i tanker om pakkerne med granatæbler og det tørre fladbrød, som hun ofte sendte til os tidligere, for at vi ikke skulle sulte i Tyskland.

Stewardesserne uddeler drikkevarer, aviser og varme vådservietter til de fire gæster på første klasse og trækker forhængen til turistklassen for.

På displayet foran mig vises videoen med sikkerhedsinstrukser. Flyet sætter sig langsomt i bevægelse, og jeg venter på det øjeblik, hvor det accelererer, og jeg bliver presset tilbage i sædet. Imens forsøger jeg at tænke på Layla og på min far. Eller forsøger at glemme hende og i stedet tænke på mine potteplanter, som sikkert når at dø af tørst, før jeg kommer tilbage. Men før den lille animerede mand foran mig får sin redningsvest på og gør klar til at puste den op, får jeg titelmelodien fra Captain Majid-tegnefilmen i hovedet, som vi holdt så meget

af at se, mens klimaanlægget raslede i stuen.
Dengang kunne Layla og jeg alle afsnittene udenad.

Lysset, der viser, at man skal have sele på, slukkes over mig. Manden på den anden side af gangen tager skoene af, tager sovemaske på og skubber ryglænet tilbage. Jeg ved ikke, om jeg er anspændt eller bare hundetræt efter de seneste uger og telefonsamtalerne med Barbara, som hele tiden stillede mig de spørgsmål, som hun hellere skulle stille sin datter. Jeg overvejer at gå på toilettet for at få noget vand i hovedet, men så deler stewardesserne allerede menuerne ud til middagsmaden. »Today, we have a choice of beef, fish or vegetarian meals for you, sir. Together with salads, fruit and some sweets, arabic and european. Enjoy your flight.«

Min mave knurrer faktisk. Jeg har ikke fået morgenmad, selv om Barbara ikke bryder sig om, at jeg forlader huset uden at spise morgenmad. Sådan har det altid været, uanset hvor gamle vi var, eller hvor længe det var, siden vi havde boet hos hende. Man forlader ikke huset uden at have spist morgenmad, også selv om det ikke gælder for hende selv. Hun drikker bare kaffe og ryger to cigaretter. Men børnene skal spise.